

JAAROVERZICHT 2013

INLEIDING

In het jaar 2013 is er een start gemaakt met de transitie van verschillende AWBZ-voorzieningen van de landelijke overheid naar de lokale overheden. Hoewel -zelfs op het moment van het schrijven van dit stuk (maart/april 2014)- zowel de Tweede Kamer als de Eerste Kamer zich hier nog over moeten buigen, zijn lokale overheden gewoon begonnen om ervoor te zorgen dat deze transitie voor de klanten zo geruisloos mogelijk zal verlopen.

Een cabaretier merkte op dat *decentralisatie* een duur woord is voor 'over de schutting gooien'. In het begin van de transitieplannen was er erg veel kritiek; nu raken steeds meer partijen in de zorg ervan overtuigd dat deze decentralisatie een goede kans gaat bieden om de zorg dichterbij, goedkoper en directer te regelen.

Eén van de gevolgen hiervan zal een nauwere samenwerking tussen organisaties onderling zijn. Hierop vooruitlopend hebben Expertisecentrum Familiezorg en ContourdeTwern hun subsidieaanvraag 2014 voor de gemeente Tilburg nauw op elkaar afgestemd bij het onderdeel systeembegeleiding en individuele begeleiding.

Als organisatie blijven we alert op veranderingen en vernieuwingen. We volgen de politiek. Medewerkers zitten bij de informatiebijeenkomsten van gemeentes aan tafel, geven voorlichting en zijn gesprekspartner bij politieke cafés.

Door op deze manier geïnformeerd te blijven en de vinger aan de pols te houden in de buitenwereld kunnen we ook intern er steeds voor zorgen up-to-date te blijven.

We hebben 2013 gebruikt om het cursusmateriaal voor de methode familiezorg voor zowel de introductie, de 3-daagse cursus en de trainersopleiding geheel te vernieuwen.

Door Klaartje van Montfort werd de ontwikkeling van Steunpunt Mantelzorg tot Expertisecentrum Familiezorg op papier gezet. Meer hierover verderop in het jaaroverzicht.

Als team hebben we stilgestaan bij ons eigen functioneren, we hebben gekeken naar wie we zijn als team, welke rollen we hebben binnen het team en op welk terrein aanvulling nodig zou zijn. Dit gebeurde aan de hand van het Enneagram en onder leiding van een deskundige op dit terrein.

De scholing bij verschillende zorginstellingen van *de Wever* in Tilburg is verder gegaan. Bij *Prisma* zijn we gestart om een groot deel van de medewerkers te scholen en ook deze organisatie is hard aan het werk om een "familyproof"-organisatie te worden.

Er werden nieuwe trainers opgeleid. Met verschillende zorginstellingen zijn voorbereidende gesprekken gevoerd om in 2014 met de scholing en het veranderproces van start te gaan.

De Raad van Toezicht veranderde van samenstelling. Er is afscheid genomen van de heer Ton Horn. Hij was aan het einde van de reguliere zittingsperiode. Gelukkig kwamen er veel reacties op de geplaatste vacature voor nieuwe leden van de Raad van Toezicht. Na een uitgebreide sollicitatieprocedure zijn eind 2013 toegetreden mevrouw Marjolein de Leeuw-Reulen, directeur van ROC Tilburg - School voor Gezondheidszorg en de heer Hans van de Wiel, oud-bestuurder BerneZorg/Laverhof.

Dit jaaroverzicht biedt een beknopte weergave van de vele activiteiten die we als klein team ook in 2013 weer voor elkaar hebben gekregen.

Van Steunpunt Mantelzorg naar Expertisecentrum Familiezorg

In deze uitgave beschrijft Klaartje van Montfort hoe onze stichting van een steunpunt mantelzorg uitgroeide tot waar we nu staan en welke keuzes daarin een rol hebben gespeeld.

"Van 2000 tot 2013 is veel gebeurd. Begonnen als coördinator van het net opgerichte Steunpunt Mantelzorg Midden-Brabant tot en met het schrijven van een boekje over deze 13 jaar. Met deze brochure poog ik in grote lijnen een inkijk te geven in de stappen die genomen zijn vanuit een visie met een missie die consequent zichtbaar is. Belangrijk om te laten zien is dat onze werkwijze afwijkt van de reguliere mantelzorgondersteuning in Nederland.

Ik beschrijf de wijze waarop wij van het bedienen van een nieuw uitgevonden doelgroep teruggaan naar de kern van het werk van de hulp-, dienst- en zorgverlening, waarin de sociale component weer de plek krijgt die het verdient. De zieke die centraal staat als klant en de familie die wij als partner in de zorg recht van spreken geven. Wij hebben inhoud gegeven aan deze visie door het ontwikkelen van een hulpmiddel, bedoeld voor beroepskrachten, bestuurders en managers in bovenstaande sectoren: de methode familiezorg. Deze brochure is een persoonlijk manifest, geen theoretische verhandeling. Feiten, doorspekt met persoonlijke ervaringen en visie op verandermanagement in de zorg".

*Klaartje van Montfort,
november 2013*

Samenwerkingsovereenkomsten

In 2013 zijn met grote zorgorganisaties samenwerkingsovereenkomsten gesloten. Als Exfam een scholingstraject methode familiezorg start in een zorginstelling, wordt vanaf het begin een start gemaakt met het overdragen van de trainersbevoegdheid in de organisatie zelf. We zorgen samen met de zorginstelling voor een projectstructuur waarin de juiste personen verantwoordelijk zijn voor de implementatie en de borging tijdens het verbetertraject. Meestal duurt dit traject 2 jaar en is er sprake van intensieve gezamenlijke inspanning. De cultuurverandering is ingezet, de jaren erna zal steeds opnieuw geïnvesteerd moeten worden in:

- coaching on the job;
- intervisie;
- familiebijeenkomsten;
- aanpassingen in werkprocessen/procedures;
- organisatieprocessen zoals sollicitatie- en functioneringsgesprekken;
- verslaglegging in zorgleefplannen;
- onderlinge communicatie.

Kortom, een voortdurend leerproces is ingezet!! Met wetenschappelijk onderzoek evalueren wij samen met de organisaties of de effecten van het werken met de methode familiezorg resultaten opleveren zoals meer geluk bij de zorgvrager en diens familie, meer werkplezier en minder ziekteverzuim bij de beroepskrachten en innovatie van zorg voor de besturen en beleidsmakers in Nederland.

Tijdens dit proces werken we toe naar een vijfjarig contract van samenwerking, vooral om de kwaliteit van het werken met de methode familiezorg op peil te houden. Dit heeft geleid tot het ondertekenen van een vijftal overeenkomsten met bijvoorbeeld *Amarant* in 2013 en met *de Wever* in 2014.

Risicomanagement (het onderzoek naar de effecten van methode familiezorg (MFZ))

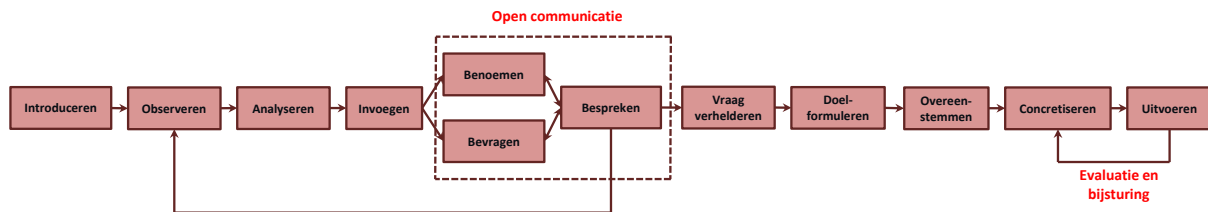
Exfam traint de MFZ o.a. aan zorgverleners in instellingen voor Verzorging, Verpleging en Thuiszorg (VVT) en Verstandelijk Gehandicaptenzorg (VGZ), waarbij ze kennis en vaardigheden krijgen om de MFZ toe te passen. Het is echter onduidelijk in hoeverre de aangeleerde MFZ technieken in de praktijk worden toegepast, in welke mate de open communicatie tussen familieleden plaatsvindt, in hoeverre de stress bij familie-mantelzorgers afneemt en hun welbevinden toeneemt. Er zijn vermoedens en indicaties dat de methode effectief is, maar tot op heden is dat nog niet via een statistisch effectonderzoek ('evidence based research') aangetoond. Bovendien is het nog onduidelijk onder welke omstandigheden eventuele effecten optreden.

Exfam heeft diverse instellingen in de Care sector getraind en wil graag meer inzicht in de effectiviteit van de training. Daarom is aan de heer Tim Choy van Kiwa Charity gevraagd om effectonderzoek uit te voeren. Daaraan is een promotietraject gekoppeld aan de Radboud Universiteit Nijmegen onder leiding van prof. dr. Giel Hutschemaekers.

Het ligt in de bedoeling in de loop van 2014, begin 2015 met de eerste resultaten te komen.

De methode familiezorg als oplossingsrichting

De methode familiezorg (MFZ) is een systematische en procesmatige aanpak om familiezorg te geven. De methode wordt toegepast via familiegesprekken, waarbij zoveel mogelijk familieleden van de mantelzorgers en zorgbehoevende aanwezig zijn. In de regel voert de eerst verantwoordelijke verpleegkundige het familiegesprek. Hierbij worden een aantal processtappen doorlopen:

Overbelasting bij mantelzorgers is een complex probleem. Dit probleem is lastig te begrijpen als de rol van de familieomgeving niet wordt meegenomen. Beroepskrachten zijn de aangewezen personen om overbelasting bij mantelzorgers te lokaliseren en –in samenwerking met het zorgbehoevende familielid en de overige familieleden– te verhelpen. Daarvoor moeten beroepskrachten over specifieke kennis en vaardigheden beschikken. Via de MFZ-training kunnen beroepskrachten deze competenties aanleren en op een systematische en holistische wijze overbelasting effectief tegengaan. Daarmee wordt voorkomen dat mantelzorgers zelf zorgvrager worden of dat de mantelzorg ontspoot.

Onderzoeksvragen

Wat is het effect van de MFZ implementatie op de open communicatie bij families van cliënten en het reduceren van stress c.q. het stimuleren van het welbevinden van familie-mantelzorgers?

1. In welke mate wordt de MFZ toegepast?
2. Hoe open communiceren families van cliënten met elkaar over stressoren in de (mantel)zorgsituatie?
3. Wat is het stressniveau/welbevinden bij familie-mantelzorgers van cliënten?
4. Wat is de samenhang tussen de MFZ toepassing, de open communicatie bij families en het stressniveau/welbevinden bij familie-mantelzorgers van cliënten?
5. Is er een significant verschil in MFZ toepassing, de open communicatie bij families en het stressniveau/welbevinden bij familie-mantelzorgers van cliënten?
6. Is er een significant verschil tussen de verandering in voor- en nameting in de interventiegroep en de verandering in voor- en nameting in de controlegroepen?
7. Is er een significant verschil in het stressniveau/welbevinden bij familie-mantelzorgers tussen de interventie- en controlegroep?
8. Zijn er andere (alternatieve) factoren die het stressniveau/welbevinden bij familie-mantelzorgers (mede) beïnvloeden?¹

¹ Deze vraag moet nog verder uitgewerkt worden aan de hand van het theoretisch kader.

Bundeling evaluaties

Bij elke cursus of workshop die we geven, vragen we de deelnemers om een evaluatieformulier in te vullen. Dit doen we deels om te polsen of we het goed doen, maar vooral of we de juiste aansluiting kunnen vinden bij de doelgroep.

Een cursus aan gemeentemedewerkers vereist andere accenten dan die aan verpleegkundigen in een hospice. De informatie die dat oplevert zorgt er ook voor dat we voeling blijven houden met de praktijk, in al zijn diversiteit.

Voor de trainers is de evaluatie een directe reflectie op zijn of haar werkzaamheden. Voor Exfam is het een goede graadmeter of we op de juist koers zitten met ons trainingsaanbod en de uitvoering daarvan.

Nu we dit al geruime tijd doen, geeft ons dit ook de mogelijkheid om op langere termijn/grotere schaal te kijken. Het macro beeld geeft wellicht bepaalde trends weer. Ook is het interessant om te bekijken of er bij grote scholingsprojecten (organisaties met meerdere locaties) verschillen zijn tussen de locaties en waar deze verschillen vandaan komen (afgeleid uit de reacties van de deelnemers).

Hiermee kunnen we ook de afnemers van onze scholingsproducten tegemoet komen en een mooi en volledig beeld geven over hoe de scholing "geland" is bij de medewerkers/deelnemers.

Expertisecentrum Familiezorg		Rapportage		Amarant		482 deelnemers		100% geslaagd	
		slucht	matig	voldoende	goed	uitstekend			
1	Hoe waardeert u de cursus in zijn totaliteit?	0,00	0,40	10,84	69,68	15,06			
2	Hoe beoordeelt u de inhoudelijke kwaliteit van de bijeenkomsten?	0,00	0,60	12,65	66,87	16,67			
3	Hoe waardeert u de kwaliteit van het leermateriaal qua inhoud?	0,00	2,01	19,48	62,85	12,85			
4	Hoe waardeert u de vormgeving van het gebruikte leermateriaal?	0,00	1,81	18,27	60,64	15,26			
5	Hoe waardeert u de presentatie/aanpak van de docent?	0,00	0,80	7,63	46,18	38,55			
6	Hoe waardeert u de deskundigheid van de docent?	0,00	0,00	3,81	52,91	40,16			
7	Is het aanbod als toepassing in uw werksituatie toe te kunnen passen?	0,00	7,63	32,13	48,80	7,23			
8	Wat vindt u van het gemiddelde tempo van de cursus?	te hoog	precies goed	te laag					
		2,01	80,92	12,85					
9	Wat is uw voorkeur over het aantal bijeenkomsten?	te veel	voldoende	te weinig					
		0,84	95,88	12,67					
10	Wat is uw voorkeur over de cursusaccommodatie?	slucht	matig	voldoende	goed	uitstekend			
		1,81	4,82	21,69	55,42	16,06			

Dit is een faketekst. Alles wat hier staat is slechts om een indruk te geven van het grafische effect van tekst op deze plek. Wat u hier leest is een voorbeeldtekst. Deze wordt later vervangen door de uiteindelijke tekst, die nu nog niet bekend is. De faketekst is dus een tekst die eigenlijk nergens over gaat. Het grappige is, dat mensen deze toch vaak lezen. Zelfs als men weet dat het om een faketekst gaat, lezen ze toch door.

Dit is een faketekst. Alles wat hier staat is slechts om een indruk te geven van het grafische effect van tekst op deze plek. Wat u hier leest is een voorbeeldtekst. Deze wordt later vervangen door de uiteindelijke tekst, die nu nog niet bekend is. De faketekst is dus een tekst die eigenlijk nergens over gaat. Het grappige is, dat mensen deze toch vaak lezen. Zelfs als men weet dat het om een faketekst gaat, lezen ze toch door.

Dit is een faketekst. Alles wat hier staat is slechts om een indruk te geven van het grafische effect van tekst op deze plek. Wat u hier leest is een voorbeeldtekst. Deze wordt later vervangen door de uiteindelijke tekst, die nu nog niet bekend is. De faketekst is dus een tekst die eigenlijk nergens over gaat. Het grappige is, dat mensen deze toch vaak lezen. Zelfs als men weet dat het om een faketekst gaat, lezen ze toch door.

Dit is een faketekst. Alles wat hier staat is slechts om een indruk te geven van het grafische effect van tekst op deze plek. Wat u hier leest is een voorbeeldtekst. Deze wordt later vervangen door de uiteindelijke tekst, die nu nog niet bekend is. De faketekst is dus een tekst die eigenlijk nergens over gaat. Het grappige is, dat mensen deze toch vaak lezen. Zelfs als men weet dat het om een faketekst gaat, lezen ze toch door.

De informatie die uit de gebundelde evaluaties voortkomt ziet Exfam als een belangrijke factor om de training voortdurend een nieuwe impuls te geven. Door deze gegevens in kaart te brengen kan er gericht worden gewerkt aan het bijschaven en actueel houden van de methode. Ook levert het goede inzichten op waar er gedifferentieerd kan (en dient te) worden om zo goed mogelijk aansluiting te kunnen vinden bij diverse beroepsgroepen in de zorg.

Dit heeft als resultaat gehad dat we het leermateriaal het afgelopen jaar hebben vernieuwd en bijgewerkt.

3 nieuwe werkboeken

Mensen veranderen, organisaties veranderen, de maatschappij verandert. Omdat onze organisatie voortdurend in beweging is en probeert zoveel mogelijk te luisteren naar de vragen die mensen stellen, is het ook nodig regelmatig ons cursusmateriaal te vernieuwen.

In de loop der jaren zijn de cursussen verder toegespitst op de wensen van de klanten. In 2013 is begonnen met het samenstellen van 3 nieuwe uitgaven voor verschillende cursussen, namelijk:

De Introductie
(3 dagdelen)

De Verdieping
(6 dagdelen)

De Trainer
(voor trainers in spé)

"Het hart van de zorg is daar waar de zorg gegeven wordt, waar kwetsbare families vragen, problemen en wensen hebben."

Die families zijn in toenemende mate zelf verantwoordelijk voor hun zorg. De moderne samenleving is immers aan het veranderen. De verzorgingsstaat groeit uit tot een participatiestaat. Waarden als onderlinge solidariteit en sociale zekerheid maken plaats voor efficiëntie en effectiviteit. Wat betekent dit voor de praktijk? Wat gebeurt er in de ontmoeting tussen zorgvrager, familiezorger en beroepskracht? Wat speelt zich af in die zorgrelaties? We maken in deze cursus kennis met een relationele benadering, bekijken de posities van familieleden, gaan op zoek naar afstemming tussen familiezorger, zorgvrager en beroepskracht, ontrafelen dialogen en gaan dieper in op vraagverheldering.

(Uit het voorwoord van bovengenoemde uitgaven)

E-learning

Doordat het Expertisecentrum Familiezorg veel zorg besteedt aan voortdurend up to date houden van onze werkwijze, hebben we besloten onze scholing naar een hoger plan te tillen en op een andere wijze aan te bieden. De keuze om de scholing om te zetten in een e-learning programma was een optie die naar onze mening nader onderzocht diende te worden. E-learning biedt een aantal significante voordelen. Het is veel flexibeler voor de cursist en voor de afnemers is het efficiënter wat kosten en tijd betreft.

Omdat ICT (I-Pad en tablet) een steeds grotere rol gaat spelen in het werk, is het zaak om ook daarbij aansluiting te zoeken.

In de zoektocht naar de mogelijkheden van e-learning, kwam Exfam in contact met Pat Learning Solutions te Tilburg. Zij hebben ons de eerste rondleiding gegeven in de wereld van e-learning en actief met Exfam meegedacht tijdens onze zoektocht. Door Pat Learning Solutions werden we gewezen op de heer Gerke de Boer, leraar verpleegkunde uit Friesland, die een aantal boeken geschreven heeft, met name over de beroepsuitoefening in verpleeg- en verzorgingshuizen.

Hij heeft daarbij ook een e-learning programma ontwikkeld dat V&V gecertificeerd is. Omdat we met Gerke de Boer een duidelijk raakvlak hadden (de zorgsector), leek het ons wijs met hem een afspraak te maken.

Na een heldere en overtuigende demonstratie werd de juiste koers duidelijk en is Exfam een samenwerking aangegaan met Sander Goorden, technisch ontwikkelaar van het e-learning programma van Gerke de Boer. Op dit moment zijn we bij Exfam druk bezig met het herzien van de materie waarop onze scholing is gebaseerd. Onze opgedane ervaring door de jaren heen gebruiken we om het lesmateriaal te actualiseren en te verfijnen. Tegelijkertijd maken we de materie klaar voor een e-learning programma.

De doelstellingen die aan het e-learning programma gesteld zijn:

- een doeltreffend middel creëren om de aangeleerde materie te kunnen borgen in de organisaties die het afnemen;
- een doeltreffend middel om onze opgedane kennis en ervaring aangaande familiezorg over te kunnen brengen aan professionals in de zorg;
- een nieuw en flexibel product toevoegen aan de producten/diensten die we nu al leveren.

Jalp

Jalp is het digitale Wmo-loket van Biblionet ID, waar ook Expertisecentrum Familiezorg aan deelneemt. We zorgen dat onze informatie, producten en contactmogelijkheden actueel en juist zijn zodat de burgers en/of collega organisaties ook via dit medium zich kunnen informeren wat wij te bieden hebben. Bij elke wijziging in bijvoorbeeld ons productaanbod zorgen we dat dit op onze website en op Jalp direct wordt geactualiseerd.

Website

Naast de informatie over de stichting (Wat doen we? Wie zijn we? e.d.) en de actualiteit over mantelzorg, is er een afgesloten deel op onze website. Dit deel is enkel beschikbaar voor het personeel, samenwerkingspartners en aan ons gelieerde trainers waar kennis en ervaring gedeeld wordt over de methode familiezorg. Ook hier wordt voortdurend bekeken hoe we met de methode zo goed mogelijk aansluiting kunnen vinden bij de diverse afnemers. Aangezien de methode familiezorg ook de leidraad is in ons werk voor verschillende gemeentes in Midden Brabant, zorgt dit ervoor dat we ook daarin ontwikkelen en doorgroeien.

Dag van de Familiezorg Dongen

Op verzoek van de werkgroep Familiezorg in Dongen hebben Bibian Hopmans en Ellen Willemse een presentatie gegeven met als thema "Hoe zorg ik goed voor mezelf als mantelzorger?"

We zijn met elkaar in gesprek gegaan aan de hand van een kort filmfragment. Hierbij stonden communicatie rondom de zorgsituatie in het gezin, begeleiding en ondersteuning centraal. Er was aandacht voor het hele gezin en de gehele zorgsituatie. We bespraken thema's als het delen van de zorg en verantwoordelijkheid, aangeven van wensen en grenzen, samenwerken met elkaar in het gezin én met (vrijwillige) zorgverleners.

Het was een intensieve avond met veel persoonlijke verhalen en vragen. Een waardevolle bijeenkomst!

Dag van de Familiezorg Waalwijk

In 2013 is er een ochtend- en een avondprogramma georganiseerd in de Bibliotheek van Waalwijk. Familiezorgers werden getraakteerd op koffie/thee met iets lekkers.

Er is gezamenlijk gekeken naar een documentaire uit de reeks "Wat doen we met onze ouders?". Hierin was een gezin te zien dat door Exfam werd begeleid. Het gezin kreeg te maken met dementie bij vader/partner. De relaties, posities, emoties, wensen en verwachtingen binnen het gezin werden duidelijk.

Na de film is men in gesprek gegaan over:

- Hoe krijgen we begrip voor elkaars emoties en andere gedachten, verwachtingen en wensen?
- Hoe creëer je veiligheid om samen te kunnen delen?
- Wat betekent het om gezamenlijk één doel te hebben in de zorgsituatie?
- Hoe werken we samen met vader/partner, familieleden en beroepskrachten?

Onmacht, verdriet, liefde en zorg werden gezamenlijk besproken.

Daarna werd de groep opgedeeld. Er werd gerouleerd bij de volgende activiteiten, namelijk een rondleiding door de vernieuwde Bibliotheek, werken met E-readers, werken met tablets.

Het doel was familiezorgers kennis te laten maken met de huidige moderne hulpmiddelen zoals computer, e-mail, internet etc. De zorg gaat in de toekomst zeker een digitale sprong maken en we willen de huidige familiezorgers hierin begeleiden.

Ze moeten zich veilig voelen om hun zorgsituatie te delen met kinderen/kleinkinderen en

eventueel ook vertrouwd raken met digitale hulpmiddelen zoals cameratoezicht, digitaal zorgdossier voor het gezin etc.

Tijdens de avondbijeenkomst was wethouder Ronald Bakker aanwezig. Hij ging in gesprek met de familiezorgers over de veranderende zorgsituatie in Nederland. Hij luisterde naar de zorgen en legde uit hoe de veranderingen tot stand zijn gekomen vanuit de politiek. Zijn aanwezigheid en uitleg werden bijzonder gewaardeerd.

Multi Disciplinair Overleg (MDO) in de gemeente Waalwijk

In Waalwijk wordt er door Exfam 3 maal per jaar een MDO georganiseerd. Hiervoor worden vele partijen uitgenodigd uit zorg- en welzijnsorganisaties. Het betreft de formele en informele zorg.

Gemiddeld zijn er per bijeenkomst **35 beroepskrachten** aanwezig.

In 2013 zijn de volgende onderwerpen aan bod gekomen:

- Mentorschap
- Wmo-loket Waalwijk aan de hand van de "kanteling"
- Open bijeenkomst zonder thema. Hierin is voornamelijk gesproken over de komende veranderingen na de transities. Ook is er aandacht geweest voor de pilot: "Eén huishouden - één plan". Er is uitgebreid casuïstiek besproken.

Tijdens alle bijeenkomsten is er ruimte om praktijksituaties met elkaar te delen en gebruik te maken van elkaars expertise.

Café Brein Waalwijk

Ook in 2013 werd weer 5 keer een Café Brein georganiseerd. Een avond voor mensen met Niet Aangeboren Hersenletsel, hun naasten en beroepskrachten. De organisatie van Café Brein is een samenwerking tussen MEE Brabant Noord, Expertisecentrum Familiezorg en RIBW.

De onderwerpen die aan de orde kwamen waren:

De leegte voorbij

Sjak Janssen maakte met zijn fiets een val waardoor hij in coma raakte. Weer bij bewustzijn kwam hij in een werkelijkheid die de zijne niet was. Om zichzelf opnieuw in kaart te brengen, was hij gedwongen een rustiger leven te leiden. Hij had heel veel moeite, zichzelf terug te vinden, want hij moest alles veroveren op het niets. Zijn ingrijpende boek is een verslag van zijn moeizame terugkeer tot het leven van alledag.

Respijtzorg

Mantelzorgers zorgen vaak 24/7 voor hun partner, ouder, kind. Om de accu geladen te houden is het fijn deze zorg zo nu en dan even over te kunnen laten aan een ander. Hierbij kunt u eraan denken, dat degene waarvoor u zorgt 1 of meerdere dagen per week naar een activiteitscentrum of zorgboerderij gaat. Maar ook ondersteuning door een vrijwilliger, die activiteiten onderneemt, zodat u even de zorg kunt overdragen. Veel mantelzorgers staan niet stil bij deze manier van ondersteuning. Vanavond staan we er wel bij stil. We kijken aan de hand van een filmpje naar ervaringen van andere mantelzorgers, er wordt voorlichting gegeven over de zorgboerderij en ondersteuning door een vrijwilliger. Uiteraard willen we ook graag uw ervaringen horen.

NAH en de veranderde communicatie

Communicatie is veel omvattend en NAH kan op allerlei manieren voor verandering zorgen:

- Het formuleren en begrijpen van spraak en taal.
- Het kunnen onthouden.
- Concentratievermogen.
- Actief meedoen en de invloed van vermoeidheid hierop.
- De snelheid van informatieverwerking.

Iemand met NAH kan impulsiever of snel(ler) reageren. Dit kan weer problemen geven tussen partners.

Het is van belang deze impulsiviteit goed te herkennen en mensen te begeleiden hoe hier mee om te gaan. Dit kan zowel voor de NAH getroffen als de naaste omgeving rust brengen.

ReAttach

ReAttach is een methodiek die voor mensen met Niet Aangeboren Hersenletsel bijzonder gunstige resultaten kan hebben. Paula Bartholomeus en Anke Nicolassen zijn als ontwikkelaars van deze methodiek uitgenodigd om te vertellen wat ReAttach inhoudt en wat het voor u zou kunnen doen. Zij worden ondersteund door een ervaringsdeskundige met NAH, die u kan vertellen wat haar ervaringen en resultaten zijn.

Er zijn ook lichaamsgerichte therapieën en creatieve therapieën waarbij het praten over problemen veel minder noodzakelijk is. ReAttach is ook een begeleidingsvorm waarbij u zelf niet hoeft te praten. Dat is fijn als u het moeilijk vindt om te vertellen wat u dwars zit en ook geschikt als u niet kunt verwoorden wat er precies met u aan de hand is.

Bij ReAttach wordt u geholpen met het ophalen van feiten, indrukken en gebeurtenissen om die vervolgens op een hele snelle manier te verwerken zodat u daar geen last meer van heeft. ReAttach richt zich niet op de inhoud van die informatie zelf, maar op dit proces.

Seksualiteit en intimiteit

Café Brein organiseerde een avond rondom de veranderde/afwezige intimiteit en seksualiteit in de partnerrelatie nadat een van de echtelieden getroffen is door hersenletsel. Deze avond werd verzorgd door Ruud Jansen, deskundig in het werken met cliënten met NAH en hun gezinnen en Willem Verreyen, familietherapeut in de praktijk In Dialoog te Tilburg.

Het is erg moeilijk om met gevolgen en betekenissen van een niet aangeboren hersenletsel om te gaan. Voor de getroffen, maar ook voor de naaste familieleden. Niet alleen de getroffen wordt geconfronteerd met beperkingen, verliezen, gemis en zingeving. Zeker geldt dit ook voor de partners van deze getroffen.

Met name heeft het NAH ook vergaande gevolgen en betekenissen voor de partnerrelatie. Je partner lijkt in gedrag iemand anders. Plots blijkt de behoefte aan intimiteit afwezig. Of lijkt de behoefte aan seksualiteit toe te nemen als gevolg van het letsel, met het achterwege blijven van de intimiteit. Wat is in deze helpend en gepast, is dit bespreekbaar? Kan ik mijn grenzen stellen en mag ik rouwen dat de partnerrelatie uit evenwicht is of zelfs bedreigd wordt?

Gemiddeld waren er tussen de 30 à 40 mensen aanwezig.

De toon maakt de muziek

Conferentie "Stop Ouderenmishandeling" - Goirle

Ouderenmishandeling bestaat! Sluit je ogen er niet voor. Niets doen is geen optie!

Na 5 jaar aanpak Ouderenmishandeling in Noord-Brabant organiseerden de vijf Brabantse Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG's), in samenwerking met het Brabants Coördinatiepunt Stop Huiselijk Geweld (Zet), op 19 september 2013 de conferentie 'Stop Ouderenmishandeling'.

Aanwezig waren professionals, vertegenwoordigers van instellingen en gemeenten die op enigerlei wijze in beleid of in de dagelijkse praktijk te maken hebben met ouderen.

Expertisecentrum Familiezorg verzorgde een workshop over het bespreekbaar maken van signalen ouderenmishandeling.

Ouderenmishandeling en ontspoorde zorg kennen een stappenplan van signaleren tot beslissen. Stap drie is het bespreken van signalen. Dat is vaak lastig, ook voor professionals. Het draait allemaal om communicatie. Welke taal en houding gebruik je? Het gaat om de goede toon en vraag. Daarvoor werd de zgn. zorgdriehoek geïntroduceerd van zorgvrager, familiezorger en professional. Die drie partijen verschillen; denk bijvoorbeeld aan achtergrond, relaties, kwaliteiten en motieven. De kunst is nu de samenwerking tussen die drie op gelijkwaardige basis in te vullen. Er wordt een pleidooi gehouden voor open en eerlijk zijn, duidelijkheid, respect voor elkaars normen en waarden én het eigenbelang opzij zetten. Vragen stellen en luisteren zijn belangrijk. De belangrijke zin van een zorgverlener zou moeten zijn: "Hallo, vertel eens". Het is de tegenhanger in de huidige tijd van drukte, stress en "tassen vol aanbod". Je moet je afvragen wat de ander voor jou kan betekenen. Wat kun je van de ander krijgen? En hoe belangrijk ben je voor elkaar? Benoem dat en denk niet meteen in oplossingen. Het gaat uiteindelijk om aandacht voor elkaar, om ontmoeten en contact.

Systeembegeleidingen

Naast het geven van cursussen aan beroepskrachten ligt onze kracht in het begeleiden van gezinssystemen met een langdurige zorgvraag. Relaties komen onder druk. Mensen durven elkaar niet te 'belasten' met hun verdriet, pijn en de angst voor een onzekere toekomst.

Soms doet een collega-organisatie een beroep op ons en begeleiden we het gezin gezamenlijk, bij complexe situaties gaan we regelmatig zelf in op de aanvraag.

Om u een indruk te geven van de complexiteit en de diversiteit van vragen vindt u hieronder een overzicht met voorbeelden. We gaan er vanuit en spelen er ook op in, dat deze hulpvragen de komende jaren sterk zal toenemen door het 'uitkleden' van de zorg en het grotere beroep dat er op mantelzorgers gedaan gaat worden.

Er wordt alleen weergegeven hoeveel systeemgesprekken hebben plaatsgevonden. Het voert te ver hier ook alle uren te vermelden die aan deze hulpvragen zijn besteed. Zoals inventarisatie van de vraag achter de vraag, regeltaken, uren dat er overleg met collega's hebben plaatsgevonden e.d.

Inhoud hulpvraag	Samenwerkingsverbanden
Moeder en slechtziende zoon: leer elkaar ruimte te geven en zoon om zijn leven op de rit te krijgen en zijn netwerk te vergroten.	Praktische Thuisbegeleiding, ContourdeTwern, MEE
Jong echtpaar met kindje van 4: vrouw heeft chronische aandoeningen. Hun realiteit staat onder druk. Uiteindelijke hulpvraag is: leer ons met deze situatie omgaan. Veel systeemgesprekken in later stadium ook met de ouders van mevrouw.	Homestart/ContourdeTwern, Loket Z, maatschappelijk werk, thuiszorgmakelaar
Ouder echtpaar met verstandelijk gehandicapte zoon. Eerste vraag is m.b.t. regio-taxi; uiteindelijk wordt de vraag: hulp bij het naar huis komen van vader en eventuele huisaanpassingen. O.a. 8 systeemgesprekken	Diverse medewerkers van Damast, Loket Z, Gemeente, GGZ
Alleenstaande moeder van 2 kinderen (7 en 10 jaar). Hulpvraag is speciale opvang voor 1 van de kinderen en overleg met werkgever over mogelijkheid flexibele werktijden.	Gemeente, gesprek met werkgever
Man (gescheiden) met dwarslaesie. Verwijzing door revalidatiearts. Kinderen hebben geklaagd over vader. Uiteindelijke hulpvraag: "Help mij om met mijn gezin in gesprek te gaan".	Kinderpsycholoog, huisarts, revalidatiearts, ContourdeTwern, psycholoog.
Vrouw, gescheiden van gehandicapte man, 3 jonge kinderen. Vraagt hulp bij overbelasting m.b.t. de zorg voor haar ex-man. Hoe kan ik mijn zorg verminderen zodat ik durf te verhuizen? 3 systeemgesprekken	Thebe Thuiszorg
Ouder echtpaar. Klein netwerk. Mevrouw verzorgt haar man. Geen kinderen. Mevrouw is overbelast. 4 systeemgesprekken.	Thuiszorgmakelaar, SOC, mantelzorgconsulent van ContourdeTwern.
Zoon (enig kind) en moeder. Zoon zorgt voor moeder en wil vrijstelling van sollicitatieplicht. 4 systeemgesprekken	Huisarts, thuiszorgmakelaar, Loket Z.

Echtpaar, mevrouw fybromyalgie en na ongeluk meer beperkingen. Relatie onder spanning. Gesprek met als onderwerp: "wat is er nodig om dit vol te blijven houden?"	Loket Z, CIZ voor tijdelijke persoonlijke verzorging om mijnheer wat te ontlasten.
Zoon vraagt hulp bij steeds moeilijker communicatie bij ouders waarvan vader, na o.a. CVA, beperkingen heeft.	Mantelzorgconsulent ContourdeTwern. Helpen met ondersteuningsplan.
Echtpaar waarvan mijnheer ernstig ziek. Mevrouw voelt zich te zwaar belast. Vraag: wat is er nodig om dit vol te kunnen blijven houden? 3 systeemgesprekken.	Thebe, ContourdeTwern
Dochter uit gezin van 9 kinderen doet aanvraag voor familiegesprek. Zij hebben zorg verdeeld voor 93-jarige vader. 2 systeemgesprekken. Ieders wensen (ook van vader) besproken. Vader heeft last van alle zorg van kinderen.	Thebe Thuiszorg, Ouderenconsulent
Echtpaar, waarvan mevrouw depressief is. Krijgen het huishouden niet meer op orde. Willen verhuizen, maar hebben niet de kracht op te ruimen en beslissingen te nemen. 3 systeemgesprekken	Huisarts, GGZ, buurtregisseur, politie IMW, praktische thuisbegeleiding Thebe, professionele organisator
Echtpaar, waarvan mevrouw zorgt voor echtgenoot. Eerste vraag is verhuisverklaring WMO. Na gesprekken blijkt mevrouw zwaar overbelast. Wil weer parttime werken.	IMW, Ouderenadviseur, Huisarts, Loket Z, Thuiszorg
Jong gezin met 2 kleine kinderen. Man heeft agressieve vorm van kanker. Vraag: hoe pakken we dit gezamenlijk aan?	Thuiszorgmakelaar
Echtpaar met zoon met autisme. 2 systeemgesprekken	Aanvraag door Amarant. Doorverwijzing naar cursus familiezorg voor familieleden.
Alleenstaande vrouw (zelf chronisch ziek) met zorg voor dochter (7 jaar) met ADHD en vorm van autisme. Heeft inwonende neef van 19 jr.	Jeugdzorg, Steunpunt huiselijk geweld (wegens trauma mevrouw)
Familie van man (92 jaar) met verschijnselen van dementie. Uiteindelijke hulpvraag: wie neemt de verantwoordelijkheid?	Thuiszorgmakelaar en Thuiszorg organisatie.

Familie van bewoonster van Amarant. Hulpvraag: hoe gaan we met onze zus met autisme om??	Amarant
Echtgenote van man met NAH na herseninfarct. Uiteindelijke hulpvraag: hoe krijg ik het leven van mij en mijn kinderen weer een beetje gezellig? 5 systeemgesprekken	Praktische thuisbegeleiding Thebe.
Gezin dat zorgt voor moeder met NAH. Woont bij zoon in huis. Zoon ervaart zware overbelasting. Vele systeemgesprekken met gezinsleden, maar ook met organisaties	Huisarts, de Wever, Fysiotherapeut, Thuiszorgmakelaar, SiSa/Gemini, CIZ.
Aanvraag via hersenletselteam van gezin waarvan man hersenletsel heeft. Vraag gezin: geef ons rust door balans te brengen ten aanzien van taakverdeling en samen delen wat de ziekte voor ons betekent. Help ons weer gezin te zijn.	Huisarts, GGZ, UWV, Sisa/Gemini.
Dochter vraagt vader te helpen bij leren omgaan met echtgenote, die vergeetachtig wordt.	Thuiszorg, dementieconsulent, 't Laar.
Zoon neemt contact op over zorg van moeder met dementie. Kinderen (3 dochters en 1 zoon) hebben al jaren conflict over de verzorging van moeder.	Diverse gesprekken met alle partijen. Geholpen brief op te stellen voor rechtbank i.v.m. mentorschap.
Echtpaar waarvan de man tweede, fors herseninfarct heeft gehad.	Regelmatig gesprekken als er weer een crisis dreigt te ontstaan door overbelasting. Relatie staat sterk onder druk.
Familie vraagt hulp bij bemiddeling tussen hen en verzorgend personeel van moeder in zorginstelling. 5 systeemgesprekken zowel met verzorgend team, kinderen en gezamenlijk.	
Jong gezin met 3 kinderen (2, 4 en 13 jaar). Zoon (4) heeft syndroom van Down. Vraag van gezin: hoe kunnen we als gezin het beste met zoontje/broertje omgaan? Gesprek met ouders en oudste dochter om juiste hulpvraag boven tafel te krijgen.	Amarant, Thuiszorgmakelaar

GEMEENTEN

In 2013 werd door alle 8 gemeentes in Midden-Brabant subsidie verleend aan onze organisatie. De afgelopen jaren is deze subsidie verdeeld in een basispakket (informatie die voor alle burgers van de 8 gemeentes gehaald kan worden) en een pluspakket. In het pluspakket werd het aanbod afgestemd op de behoefte van de specifieke gemeente.

De afspraken hierover liepen eind 2013 af. In 2013 zijn er vervolggesprekken gevoerd. Met name met de beleidsambtenaren van de gemeentes Hilvarenbeek, Oisterwijk en Gilze en Rijen. Deze 3 gemeentes hebben in 2013 besloten het subsidiecontract met Expertisecentrum Familiezorg in 2014 niet meer te verlengen. Zij laten de begeleiding van families met een langdurige zorgrelatie door andere organisaties uitvoeren.

Vanuit de middelen in het basispakket zijn we ons blijven ontwikkelen als kenniscentrum familiezorg Midden-Brabant. Alle burgers van de 8 gemeentes hebben daarvan kunnen profiteren. Maar ook de collega-organisaties hebben hun voordeel kunnen doen met de door ons opgedane kennis en ervaring, het nieuwe cursusmateriaal, de consultatiefunctie en het lopende wetenschappelijk onderzoek. De uiteindelijke resultaten van dit onderzoek zullen er toe leiden dat wij ons aanbod nog nauwer kunnen afstemmen op de behoefte van de families met een zorgvraag.

Naast alle trainingsactiviteiten en advisering op het terrein van verandering in organisaties, hebben we ook onze reguliere opdrachten uitgevoerd voor de 8 gemeentes in Midden-Brabant. Een cijfermatige verantwoording treft u in de bijlagen.

Hilvarenbeek

- Begeleiding zorgende families in samenwerking met ContourdeTwern en andere organisaties.
- Voorlichting tijdens de bijeenkomsten voor mantelzorgers.
- Consultatie van de werkgroep en collega-organisaties op het gebied van mantelzorg.
- Voorlichting aan individuele mantelzorgers op het gebied van voorzieningen en regelgeving. Bijvoorbeeld mantelzorg en wonen, vrijstelling sollicitatieplicht, mantelzorgcompliment e.d.

Oisterwijk

- Deelname aan het Platform Kwetsbare Burgers.
- Dagvoorzitter tijdens de bijeenkomst: "Samen achter de voordeur".
- Begeleiden van diverse families met een langdurige zorgvraag.
- Collegiaal overleg hierover met ContourdeTwern en andere organisaties.
- Voorlichting aan individuele mantelzorgers op het gebied van voorzieningen en regelgeving. Bijvoorbeeld mantelzorg en wonen, vrijstelling sollicitatieplicht, mantelzorgcompliment e.d.

Gilze en Rijen

- Advisering aan de gemeente inzake mantelzorg en wonen.
- Intensieve begeleiding van familie in een ernstige zorgsituatie met psychiatrische problematiek.
- Samenwerking met Impegno.

Tilburg

- Advisering aan de verschillende afdelingen van de gemeente m.b.t. aanvragen voor aanpassing van woning om zorg te kunnen verlenen, maar ook als het gaat om mantelzorg en kinderopvang en vrijstelling van sollicitatieplicht als het gaat om een persoon die mantelzorg verleent.
- Veelvuldige samenwerking met heel veel collega-organisaties in de stad dankzij de begeleiding van de gezinnen.
- Gezamenlijke gezinscoaching van families met een relationele vraag (zie overzicht systeembegeleiding).
- Bij veel verwijzingen van andere organisaties speelt psychiatrische problematiek, Niet Aangeboren Hersenletsel en (beginnende) dementie een grote rol.
- Begeleiding Wmo-team Stokhasselt: casuïstiekbespreking met als invalshoek methode familie zorg.
- Deelname aan het korte lijnen overleg Udenhout/Berkel-Enschot vanuit de grondslag familie zorg.
- Samen met K2 – Den Bosch een informatiedag voorbereiden en uitvoeren voor de deelnemers aan het project 'Frontline'.
- Medewerkers van Loket Z begeleiden en gezamenlijk op huisbezoek gaan. Daarna terugkoppeling en feedback.
- Deelname aan de werkgroep 'Ontspoorde Zorg en ouderen mishandeling': Workshop gegeven op provinciale dag betreffende dit thema in CC Jan van Besouw te Goirle.
- Scholing, borging en casuïstiekbespreking, o.a. bij:
 - Mantelzorgconsulenten, Coördinatoren vrijwilligers ContourdeTwern
 - Samengestelde groepen
 - Leerkrachten en opleidingsfunctionarissen ROC Welzijn en Zorg Tilburg
- Talloze voorlichtingsbijeenkomsten met als doel kennisoverdracht, o.a.:
 - Café Brein
 - NAH Netwerk
 - CVA Keten
 - Netwerk Ouderen mishandeling
 - Expertisecentrum NAH
 - Palliatief netwerk
 - Fontys Tilburg verpleegkundig specialisten
 - Presentatie politieke bijeenkomsten

Goirle

- Advisering op terrein van beleid.
- Training on the job van de medewerkers van het Wmo loket.
- Deelname aan netwerkbijeenkomsten.
- Advisering bij de opzet van de "Geheugenwinkel".
- Samenwerking met verschillende partijen in het veld.
- Casusbespreking en coaching van collega's van andere organisaties.
- Onderhoud van contact met gezin waarvan één van de ouders hersenletsel heeft en de andere ouder kanker (inmiddels terminaal).
Regelmatig gesprekken over de emotionele draagkracht van dit gezin.

Waalwijk

- Een aantal intensieve familietrajecten met de volgende onderdelen:
 - Inhoudelijke familiegesprekken
 - Case-management/regiefunctie in samenwerking met andere zorgpartijen:
 - o Dochter met hersenletsel (financiële problemen, problemen met werk en huisvesting).
 - o Dochter met psychiatrische problemen.
 - o Zoon met psychiatrische problemen (problemen met financiën, huisvesting e.d.).
 - o Zorgmijdend echtpaar met Parkinson en dementie.
 - o Moeder met hersenletsel en dwarslaesie.
 - o Dochter en zoon met psychiatrische problemen, financiële problemen, huisvestingsproblemen, werkloos.
- Scholing vrijwillige ouderenadviseurs in dienst van de Gemeente Waalwijk.
- Workshops vrijwilligers Toon Hermans Huis.
- Overleg en advies gemeentelijk beleid.
- Het 3 maal per jaar organiseren van Multi Disciplinair Overleg (MDO) in Waalwijk. Exfam nodigt hiervoor ongeveer 50 samenwerkingspartners uit, waarvan er gemiddeld per bijeenkomst 30 partners aanwezig zijn. Bij elk overleg worden kort de actualiteiten per organisatie gedeeld. Daarnaast zorgt Exfam voor een gastspreker. Dit waren afgelopen jaar: Transculturele (familie)zorg, ontspoorde zorg/ouderenmishandeling, de kracht van relationeel werken, de kanteling van de WMO. Deze presentaties hebben een interactief karakter, waardoor direct casuïstiek bespreekbaar wordt gemaakt, gekoppeld aan het thema. Het delen en samenwerken in de zorg voor kwetsbare gezinnen blijft centraal staan.
- 2 cursussen transculturele familiezieorg. Er waren hier ± 20 deelnemers per cursus aanwezig. De cursus werd feestelijk afgesloten.
- Scholing in transculturele familiezieorg van vrijwilligers van NOOM.
- De functie van kroegbaas uitoefenen bij Café Brein. Een ontmoetingsavond voor mensen met Niet Aangeboren Hersenletsel en hun familieleden in samenwerking met MEE BN en RIBW.
- 3 maal de Dag van de Mantelzorg georganiseerd in de Bibliotheek.
- Netwerken voor nieuwe samenwerkingspartners in de zorg, zoals kleinere dagverzorging en thuiszorg op PGB-basis.
- Samenwerken met diverse zorgpartners betreffende casuïstiek.
- Presentatie familiezieorg sociaal netwerk in Waspik.
- Scholing en training on the job van 2 gemeenteambtenaren in het kader van "Eén huishouden - één plan".

Dongen

- Jonge familiezoorgers opnieuw een gezicht geven binnen het eigen gezin en eventueel een individueel aanbod bieden. Dit in samenwerking met Stichting Richting.
- Overleg met en advies aan de afdeling Maatschappij van de gemeente.
- Voorlichting geven in het Familiezorg Café, ook tijdens de bijeenkomst "Dag van de Mantelzorg".
- Samenwerking formele/informele zorg omtrent familiezorg versterken. Dit in samenwerking met de Gemeente, IMW/ Stichting Richting en de werkgroep Familiezorg.
- Workshop over jonge familiezoorgers bij IMW.
- Deelname aan de besprekingen m.b.t. transitie AWBZ in 2014/2015. Met name om de gevolgen voor families onder de aandacht te brengen.
- Er zijn plannen gemaakt om in 2013 de samenwerking op te zoeken inzake casuïstiekbespreking, netwerkbijeenkomst inzake transitie AWBZ zorg, jonge familiezoorgers en gebruik maken van elkaars expertise.
Vorbereiding getroffen in samenwerking met IMW en Gemeente over voorlichtingsbijeenkomst "Transitie en Wmo; wat betekent dit in de praktijk?". Deze bijeenkomst is door de Gemeente geannuleerd.
- Casuïstiek, d.w.z. begeleiden van families.
- Voorlichting aan individuele mantelzorgers op het gebied van voorzieningen en regelgeving. Bijvoorbeeld mantelzorg en wonen, vrijstelling sollicitatieplicht, mantelzorgcompliment e.d.

Loon op Zand

- Overleg met en advies aan de afdeling Maatschappij van de gemeente.
- Deelname aan casuïstiekoverleg met meerdere partijen in het veld.
- Maandelijks organiseren van en aanwezig zijn tijdens de inloopbijeenkomsten van mantelzorgers.
Hier zijn iedere maand rond de 35 mensen aanwezig.
- Samen met de gemeente de Dag van de Mantelzorg organiseren. In 2013 was het thema "Wat kunnen vrijwilligers voor u als mantelzorger betekenen?"
- Voorlichting aan individuele mantelzorgers op het gebied van voorzieningen en regelgeving. Bijvoorbeeld mantelzorg en wonen, vrijstelling sollicitatieplicht, mantelzorgcompliment e.d.
- Zeer intensieve begeleiding van families in nauwe samenwerking met Gemini, GGZ en andere organisaties.

VOORUITBLIK

2014 wordt een spannend jaar. Door de transitie begeleiding AWBZ zijn gemeentes het zorgaanbod aan het vernieuwen. Sommige gemeentes zullen de uitvoering van zorg regelen door middel van aanbestedingen. Andere gemeentes maken arrangementen waarbij een zorgaanbieder of meerdere zorgaanbieders kunnen inschrijven. Men dient daarbij aan te geven welke partijen men daarbij kan en moet betrekken. Er wordt zelfs gesproken over het -door gemeentes- aanbieden van zorgarrangementen, waarbij aanbieders door middel van een veiling kunnen bieden op de gevraagde zorg.

Welke manier van werken er gekozen wordt is bij het opmaken van dit jaaroverzicht nog niet duidelijk. Dit maakt het voor het Expertisecentrum onduidelijk en spannend welke rol er volgend jaar voor hen zal zijn weggelegd en in welke gemeentes.

Daarom blijven we niet stil zitten en afwachten. Er worden nieuwe samenwerkingsverbanden aangegaan, o.a. met de thuiszorgmakelaar, Las Psychologie in Tilburg, de CoachBrothers in Helmond, Laverhof in Heeswijk-Dinther en STOC in Bunnik.

Met Las Psychologie zijn 4 nieuwe cursussen ontwikkeld, welke in het voorjaar van 2014 van start gaan. Deze cursussen zijn speciaal voor mensen met Niet Aangeboren Hersenletsel, hun familieleden, zowel apart als gezamenlijk.

De cursus 'familiezorg' voor beroepskrachten is omgebouwd tot een cursus 'familieleden van'. De belangstelling voor de eerste cursussen is erg groot.

Als kenniscentrum familiezorg Midden-Brabant blijven we ons ontwikkelen en willen we deze kennis graag overdragen aan andere partijen, zodat mantelzorgers ook in de toekomst met veel liefde en toewijding hun zorg kunnen blijven geven.

Tilburg, april 2014

Mede namens het team en de Raad van Toezicht,

Klaartje van Montfort,
directeur

Ellen Willemse,
beleidsmedewerker

Bijlage

Samenstelling team Expertisecentrum Familiezorg:

Klaartje van Montfort	directeur
Bibian Hopmans	familiezorgconsulent/trainer
Gerrie van Berkel	secretaresse
Pim Ophof	communicatiemedewerker
Ellen Willemse	counselor/beleidsmedewerker
Nona van Berkel	secretaresse planning trainingen
Jeannette Kamps	trainer/familiezorgconsulent

Externen:

Ine Bertens	docent
Karin van Montfort	trainer
Maria Roelofs	trainer
Gina van den Brok	trainer
Ad van Oorschot	trainer
Michiel Fondse	trainer
Patricia Bender	trainer
Annemarie Schrijnemakers	trainer
Maria Veraart	trainer
Ronald van Strien	trainer
Will Glorius	trainer
Annelies de Moet	trainer

Samenstelling Raad van Toezicht Expertisecentrum Familiezorg

De heer B.I. Awad	voorzitter
Mevrouw M.A. van Hamersveld	secretaris
De heer B.Ph.W.M. Taminiau	lid
Mevrouw I.M. de Boer-Appel	lid
Mevrouw K. van Geffen-van Rooijen	lid
Mevrouw M.W.J.G. de Leeuw-Reulen	lid
De heer J.G.C.M. van de Wiel	lid

Adres: Dr. Deelenlaan 11
5042 AD Tilburg

Telefoon: (013) 544 33 43

Internet: www.exfam.nl

Fax: (013) 542 21 31

Email: info@exfam.nl